

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2024 r.,
wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów
Powszechnych z dnia 20 lutego 2024 r.,
o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Barbary Skoczkovskiej od
rozpoznania sprawy II ZOW 4/22
na podstawie art. 10 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie
Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r. poz. 1093 ze zm.) w
związku z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju
sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r. poz. 2072 ze
zm.), art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wniosku nie uwzględnąć i nie wyłączać sędziego Sądu
Najwyższego Barbary Skoczkovskiej od rozpoznania
sprawy II ZOW 4/22.

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów
Powszechnych złożył w dniu 20 lutego 2024 r. wniosek o wyłączenie
sędzi Sądu Najwyższego Barbary Skoczkovskiej od udziału w sprawie

II ZOW 4/22 dotyczącej sędziego R. W., której przedmiotem jest odwołanie od wyroku Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej z dnia 14 marca 2019 sygn. akt I DSK 10/18.

Wnioskodawca w treści wniosku podniósł szereg argumentów świadczących, w jego ocenie, o braku spełnienia przez SSN Barbarę Skoczkovską wymogów niezawisłości i bezstronności, z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jej powołaniu i jej postępowaniu po powołaniu, a także negatywnego nastawienia do wnioskodawcy, co w okolicznościach sprawy o sygn. II ZOW 4/22 prowadzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności, a tym samym ma wpływ na wynik sprawy.

Rzecznik Sędziów Sądów Powszechnych podniósł między innymi, że sędzia Barbara Skoczkovska, powołana została na urząd sędziego 16 stycznia 1986 r. przez Radę Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na podstawie Konstytucji z 1952 r., więc sama ta okoliczność świadczy już, że ww. sędzia nie spełnia standardów określonych w art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz nie zapewnia stronom prawa do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka.

Nadto, prezentowany przez SSN Barbarę Skoczkovską w treści wydawanych orzeczeń, m.in. w sprawie o sygn. II ZZ 6/22 czy I ZSK 10/23 negatywny stosunek wobec Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych jako strony postępowania, przedstawiając jego działalność w negatywnym świetle, ma świadczyć o wyjątkowo negatywnym nastawieniu ww. wobec Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych.

Kolejno, wnioskodawca wskazał, że sędzia Barbara Skoczowska przez podpisanie oświadczenia wraz z innymi 29 sędziami Sądu Najwyższego, odmawiającym wykonywania czynności orzeczniczych z sędziami Sądu Najwyższego powołanymi na urząd na podstawie wniosku KRS ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, zakwestionowała konstytucyjny porządek Rzeczypospolitej Polskiej, podczas gdy ww. sędzia na pierwszy urząd sędziowski została powołana 16 stycznia 1986 r. przez Radę Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na podstawie Konstytucji z 1952 r.

Kolejnym argumentem świadczącym o bezstronności sędzi Barbary Skoczowskiej ma stanowić złożenie podpisu pod co najmniej niestosownych w treści oświadczeniach sędziów Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie przeniesienia (decyzjami sędziów P.S. i P.R.) trzech sędziów tego sądu do innego Wydziału.

Ostatnim zarzutem sformułowanym we wniosku o wyłączenie sędziego był zarzut wykonywania przez sędzię Barbarę Skoczowską czynności orzeczniczych w sprawach o sygn. akt II ZO 46/22 i II ZO 60/22 wbrew treści art. 110 § 1 pkt 1 lit. b) i pkt 2 u.s.p., tj. jednoosobowo oraz nieodpowiednie zachowanie ww. w sprawach o sygn. akt I ZSK 16/22, II ZO 46/22 i II ZO 60/22 przez niedopuszczenie do udziału w posiedzeniach Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych w osobie P.R.

Powyższe, w ocenie wnioskodawcy ma świadczyć, iż sędzia Sądu Najwyższego Barbara Skoczowska rozpoznając sprawę o sygn. akt II ZOW 4/22 nie jest i nie będzie bezstronna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek Zastępcy Rzecznika Sędziów Sądów Powszechnych nie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza akt sprawy wskazuje, że autor wniosku uzasadnioną wątpliwość, co do bezstronności sędzi SSN Barbary Skoczowskiej – w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k. – rozpoznającej sprawę II ZOW 4/22 utożsamia z subiektywnym, opartym o indywidualne przeświadczenie, odczuciu. Tymczasem, zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k., sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, która zachodzi zawsze *in concreto*, a nie *in abstracto*. Nie może zatem stanowić jedynie subiektywnego przekonania określonej osoby, lecz winna być konkretna, realna, obiektywna i poddająca się zewnętrznej weryfikacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2012 r., III KK 214/11).

Jednocześnie w orzecznictwie akcentowana jest konieczność różnicowania obiektywnej bezstronności sędziego i jego bezstronności w odbiorze zewnętrznym, przy czym „co do odbioru zewnętrznego z reguły odwołać się można do oceny sytuacji dokonanej przez hipotetycznego, przeciętnie wykształconego, poprawnie logicznie myślącego członka społeczeństwa, który nie jest osobiście zainteresowany wynikiem procesu”, eliminując „wszystkie te sytuacje, w których wątpliwości wobec bezstronności byłyby pochapne lub nieprawdziwe i łatwo można byłoby tego dowieść” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2009 r., sygn. akt III KK 257/08). W przeciwnym razie, opieranie się wyłącznie na kryterium subiektywnym, tj. indywidualnym przeświadczeniu lub nawet przypuszczeniu strony, mogłoby prowadzić do sytuacji, w której instytucja wyłączenia sędziego

stałaby się instrumentem służącym do odsuwania od postępowania sędziów, których strona uznaje za „niewłaściwych” przez pryzmat subiektywnego pojmowania własnych interesów. To z kolei stałoby w sprzeczności z celami gwarancji procesowej strony do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd.

Powyższe, subiektywne odczucie, stara się przeforsować w uzasadnieniu wniosku o wyłączenie sędziego Zastępcą Rzecznika Sędziów Sądów Powszechnych.

Powołanie na pierwszy urząd sędziego Barbary Skoczkovskiej w dniu 16 stycznia 1986 r. przez Radę Państwa Polskiego Rzeczypospolitej Ludowej jako argument świadczący o bezstronności czy niezależności sędziowskiej, bez wykazania w jaki sposób miałyby dojść do tak daleko idących wniosków, nie może prowadzić do wątpliwości co do bezstronności ww. sędziego. Innymi słowy o zasadności wniosku o wyłączenie sędziego nawiązującego do okoliczności o charakterze ustrojowym nie może przesądzać samo podniesienie tych właśnie okoliczności w sposób abstrakcyjny. Wymagane jest - ponadto - wskazanie zindywidualizowanych faktów odnoszących się do sfery pozaustrojowej (konkretnej sprawy, stron, innych jej uczestników) wskazujących na istnienie wątpliwości co do bezstronności sędziego w sprawie (art. 41 § 1 k.p.k.) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2024 r. o sygn. III KK 293/23), czego wnioskujący nie wskazał.

Powyższe potwierdza stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej rozpatrującego w dniu 29 marca 2022 r. wniosek z dnia 18 grudnia 2019 r. (sygn. akt V CSK 347/19) o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. W wyroku Trybunału (wielkiej izby) z dnia 29 marca 2022 r., sprostowanego postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2023

r., orzeczono, iż art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, art. 47 Karty praw podstawowych oraz art. 7 ust. 1 i 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie uznaniu za niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy składu orzekającego sądu państwa członkowskiego, w którym zasiada sędzia, którego pierwsze powołanie do pełnienia urzędu lub kolejne powołania do sądu wyższej instancji nastąpiły albo w wyniku wyłonienia jego kandydatury do powołania do pełnienia urzędu sędziego przez organ ukształtowany na podstawie przepisów ustawowych, które następnie zostały uznane przez sąd konstytucyjny tego państwa członkowskiego za niekonstytucyjne, albo w wyniku wyłonienia jego kandydatury do powołania do pełnienia urzędu sędziego przez organ ukonstytuowany zgodnie z prawem, jednak po przeprowadzeniu postępowania, któremu brakowało transparentności, które nie było jawne i w ramach którego nie przysługiwała droga odwoławcza do sądu, ponieważ tego rodzaju nieprawidłowości nie mają takiego charakteru i wagi, by stworzyć rzeczywiste ryzyko, iż pozostałe władze, w szczególności władza wykonawcza, mogłyby skorzystać z nienależnych im uprawnień dyskrecyjnych, zagrażając prawidłowości skutku, do którego prowadzi procedura powołania, i wzbudzając w ten sposób w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności danego sędziego lub danych sędziów.

Odnosząc się do statusu sędziego, który zaczął orzekać w czasach reżimu komunistycznego, TSUE uznał, że sama tego rodzaju okoliczność nie podważa niezawisłości i bezstronności tego sędziego przy późniejszym wykonywaniu jego obowiązków sędziowskich. Polska przystąpiła do Unii i przyjęła jej wartości, w tym wartość państwa

prawnego, a fakt, że polscy sędziowie zostali powołani w czasach, gdy to państwo członkowskie nie było jeszcze demokratyczne, nie stanowił w tym względzie problemu. Podkreślić również trzeba, że do chwili obecnej brak jest jakiegokolwiek orzeczenia, czy to Sądu polskiego czy też międzynarodowego Trybunału, z którego wynikałoby, że do sędziów Sądu Najwyższego powołanych przed 2017 r. kierowane zastrzeżenia w kontekście ocen spełnienia cech niezależności.

Na marginesie należy wskazać, że zasada niezawisłości sędziów, ustanowiona w art. 178 ust. 1 Konstytucji RP, między innymi oznacza dokonywanie przez sędziego samodzielnie wykładni prawa (interpretacji) podczas wykonywania czynności orzeczniczych w obszarze sprawowania wymiaru sprawiedliwości, a więc także i w zakresie uznawania lub nie legalności funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Zarzuty negatywnego stosunku sędzi Barbary Skoczowskiej względem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych – P.R. poprzez niedopuszczenie do udziału w posiedzeniach również nie zasługują na uwzględnienie z uwagi na fakt, że pierwsze dwa z nich nie zostały poparte żadnymi dowodami, trzeci natomiast nie dotyczy biorącego udziału w sprawie, będącego jednocześnie wnioskodawcą, Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych w osobie M. L. Nie został również wykazany ewentualny związek, jaki miałyby istnieć pomiędzy sugerowanymi zachowaniami a wątpliwościami co do bezstronności.

Zgodnie z art. 10 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r. poz. 1093 ze zm.) w związku

z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów

powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r. poz. 2072 ze zm.) w sprawach dyscyplinarnych rozpoznawanych w myśl art. 27a ustawy przez Izbę Odpowiedzialności Zawodowej stosuje się odpowiednio przepisy części ogólnej Kodeksu karnego oraz przepisy Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem art. 344a i art. 396a, z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego.

Zgodnie z art. 110 § 1 pkt 1 lit. b) i pkt 2 u.s.p. w sprawach dyscyplinarnych sędziów orzeka w pierwszej i drugiej instancji Sąd Najwyższy w składzie dwóch sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej i jednego ławnika Sądu Najwyższego lub trzech sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej. Z treści tego przepisu należy wywodzić, że przewidziany w nim skład dotyczy sądu orzekającego „w sprawie dyscyplinarnej”, a więc w sprawie, której przedmiotem jest odpowiedzialność dyscyplinarna. Oznacza to, że Sąd Najwyższy w składzie przewidzianym w art. 110 § 1 pkt 1 lit. b) i pkt 2 u.s.p. orzeka jedynie wówczas, gdy decyduje o odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionego sędziego czy prokuratora (na rozprawie). W pozostałych sprawach poprzez odesłanie z art. 128 u.s.p. odpowiednie zastosowanie mają przepisy art. 30 § 1 k.p.k, który stanowi, że na posiedzeniu sąd orzeka jednoosobowo, chyba że ustawa stanowi inaczej albo ze względu na szczególną zawartość sprawy lub jej wagę prezes sądu zarządzi jej rozpoznanie w składzie trzech sędziów. Takie stanowisko Sąd Najwyższy wyraził w postanowieniu z 17 maja 2023 r., II ZO 76/22 i jak się wydaje jest ono dość powszechnie prezentowane w praktyce orzeczniczej Sądu Najwyższego Izby Odpowiedzialności Zawodowej. Niezależnie jednak od tego, gdyby nawet nie podzielać

przedstawionego poglądu, nie sposób znaleźć związek pomiędzy rozpoznawaniem spraw określonej kategorii w określonym składzie oraz ewentualną wątpliwością co do bezstronności SSN Barbary Skoczkovskiej w rozpoznaniu wskazanej wyżej sprawy, a więc w istocie podejrzeniem, że zostanie rozstrzygnięta w określony sposób.

Kwestia zarzutu negatywnego stosunku sędzi Sądu Najwyższego Barbary Skoczkovskiej wobec Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych nie przytaczając przy tym żadnych wyrażeń, które miałyby świadczyć o takim właśnie nastawieniu, poza ogólnym stwierdzeniem „powtarzające się negatywne zachowanie sędziego wobec strony Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych jako strony postępowania” nie mogła stanowić skutecznej podstawy wyłączenia. Analiza przebiegu postępowania prowadzi do wniosku, że SSN Barbara Skoczowska podejmowała czynności na podstawie i w granicach obowiązujących przepisów prawa.

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]